

Ervaringen van ouders met het uit huis gaan van hun kind met een verstandelijke beperking

‘Wat ons enorm heeft geholpen is heel veel contact met begeleiders’

Het uit huis gaan van een kind met een verstandelijke beperking is een belangrijke stap voor ouders. Zij willen graag een geschikte woonplek voor hun kind, maar onderzoek in het buitenland laat zien dat het vinden ervan moeilijk kan zijn. Bijvoorbeeld door gebrek aan informatie of weinig geschikte woonplekken en lange wachttijden. De Academische Werkplaats Leven met een verstandelijke beperking (AWVB) onderzocht hoe ouders in Nederland het zoeken naar een geschikte woonplek ervaren. En hoe zij het uit huis gaan van hun jongvolwassen kind met een verstandelijke beperking beleven.

Over het onderzoek

Voor het onderzoek zijn elf ouders (vijf vaders en zes moeders) geïnterviewd over de zoektocht naar een woonplek en het uit huis gaan van hun kind. De kinderen waren niet langer dan vijf jaar uit huis, hadden een Wlz-indicatie (Wet langdurige Zorg) en waren tussen de 17 en 26 jaar oud toen zij verhuisden naar een zorginstelling. Er was geen sprake van complexe zorg. In het interview zijn de ouders gevraagd naar:

- A. het proces rondom het zoeken naar een woonplek
- B. de beleving van het uit huis gaan

Resultaten

A. ZOEKEN NAAR EEN WOONPLEK

Ouders starten de zoektocht naar een nieuwe woonplek voor hun kind omdat zij een betere kwaliteit van leven willen voor het kind en zichzelf. Het initiatief om uit huis te gaan ligt soms bij het kind en soms bij de ouders. Ouders verzamelen informatie over woonplekken via verschillende kanalen - zoals websites of vrienden en kennissen - en hebben wisselende ervaringen met de ontvangen ondersteuning tijdens het zoekproces.

“Dan beland je hier in [woonplaats] met duizend mogelijkheden, vind dan je weg maar. Ik vond het echt heel erg lastig en heb ook echt veel gezwoommen.”

– een deelnemende ouder

B. UIT HUIS GAAN

Er zijn vijf thema's die de beleving van ouders bij het uit huis gaan van hun kind (inclusief het zoeken naar een woonplek) typeren:

1. Wanneer

Ouders moeten wennen aan het idee dat hun kind uit huis gaat, maar hebben het gevoel dat dit het beste is voor hun kind en henzelf. De behoeften van hun kind staan bij de keuze van een woonplek voorop. De voorkeur van de ouders is daaraan ondergeschikt. Als er een woonplek is gevonden, maken ouders zich zorgen of het de juiste keuze is. Deze zorgen trekken snel weg als zij zien dat hun kind gelukkig is op de nieuwe woonplek. Ouders moeten na de verhuizing van hun kind wennen aan het wegvallen van de dagelijkse zorg.

“En in één keer valt dat weg. Misschien had ik het er wel lastiger mee dan [zoon], ik weet het niet. Maar ik miste het, en nog steeds hoor.”

– een deelnemende ouder

2. Ongestructureerd

Het zoeken van een woonplek beschrijven veel ouders als ongestructureerd. Sommigen zijn overweldigd door het aanbod van woonplekken, terwijl anderen een gebrek aan informatie over beschikbare woonplekken ervaren. Daardoor twijfelen sommige ouders of ze wel de juiste keuze hebben gemaakt. De wachttijd voor een woonplek ervaren ouders als korter dan zij in eerste instantie hadden verwacht. Meerdere ouders wijzen op een gebrek aan informatie tijdens het hele zoekproces. Ze hebben behoefte aan passende ondersteuning tijdens het aanvraagproces en aan toegankelijke, gestructureerde informatie over verschillende woonvormen en ondersteunende diensten.

> Resultaten (vervolg)

3. *Zelfstandiger*

Veel ouders merken dat hun kind zelfstandiger is na de verhuizing. Een moeder vertelt dat ze vaak taken overnam als het te lang duurde, maar dat begeleiders op de nieuwe woonplek haar dochter alle tijd geven, waardoor ze nu meer zelf kan. Een aantal ouders, voornamelijk van kinderen met een licht verstandelijke beperking, geeft aan dat hun kind na de verhuizing met zichzelf worstelt. Zo blijven er bepaalde taken (schoonmaken, omgaan met financiën) waarbij het kind ondersteuning nodig heeft, terwijl het kind dit liever anders had gewild. De moeders vinden het fijn als begeleiders hier een rol in spelen.

"Op een bepaalde leeftijd wil je niet meer dat je moeder tegen je zegt hoe je dingen moet doen."

– een deelnemende ouder

4. *Erkenning rol ouders*

Het uit huis gaan van hun kind is een emotioneel proces voor ouders. Ze waarderen het als hier vanuit de zorgorganisatie aandacht voor is en als dit proces geleidelijk kan verlopen. Bijvoorbeeld door de aanwezigheid van het kind in het nieuwe woonhuis stapsgewijs op te voeren. Zodat zowel de ouders als het kind aan de nieuwe situatie kunnen wennen.

Ouders vinden het uit huis gaan van hun kind makkelijker als er goed contact is met begeleiders. Ze waarderen het als begeleiders open staan voor hun mening en als zij hun kennis en ervaring erkennen. Ook vinden ouders het fijn als begeleiders helpen om de band met familie te ondersteunen.

"Wat ons enorm heeft geholpen is dat we heel veel contact met begeleiders hebben. De eerste dag al met filmpjes en videobellen. Er wordt echt aandacht besteed om de link levend te houden."

– een deelnemende ouder

5. *Geschiktheid*

Een aantal ouders heeft na de verhuizing van hun kind teleurstellende ervaringen, waardoor ze twijfelen of de nieuwe woonplek wel geschikt is. Dit is vooral het geval als de beloofde zorg niet geleverd wordt of als blijkt dat passende ondersteuning niet geboden kan worden. Ouders streven ernaar om een plek te vinden waar hun kind gelukkig kan zijn en langdurig kan blijven.

Bevindingen in het kort

- Het vinden van een geschikte woonplek binnen een zorginstelling heeft vaak een positieve invloed op zowel de ouders als het kind.
- Ouders hebben behoefte aan passende ondersteuning tijdens het zoekproces en aan tijdige, toegankelijke en gestructureerde informatie over verschillende woonvormen en ondersteunende diensten.
- Goede communicatie en ondersteuning door begeleiders - met oog voor de gevoelens van ouders tijdens de verhuizing - zijn helpend bij de overgangsfase van wonen in het ouderlijk huis naar een woning binnen een zorginstelling.

Dit factsheet is gebaseerd op het artikel [The experiences of parents arranging the move of their young adult offspring with intellectual disabilities to 24-hour residential settings: a continuing puzzle](#)

Auteurs: Frances Vereijken MSc (AWVB), dr. Sanne Giesbers (AWVB), prof. dr. Andrew Jahoda (University of Glasgow) en prof. dr. Petri Embregts (AWVB), 2023, Journal of Intellectual & Developmental Disability

Meer weten? Neem dan contact op met Lucienne Heerkens, kennismanager van de AWVB: awvb@tilburguniversity.edu

januari 2024

www.awvb.nl